

ANALIZA SECTORULUI DE COMERȚ DIN REPUBLICA MOLDOVA

Daniela ROȘCA

Departamentul Economie și Management, grupa academică C-201, Facultatea Inginerie Economică și Business, Universitatea Tehnică a Moldovei, or. Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Daniela Roșca, daniela.rosca1@em.utm.md

Coordonator științific: Alina STRATILA, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. Sectorul de comerț din Republica Moldova reprezintă o componentă importantă a economiei țării, generând o contribuție semnificativă la PIB și oferind oportunități de angajare pentru un număr mare de persoane. Analiza acestui sector poate furniza informații valoroase despre starea sa actuală și despre perspectivele sale de dezvoltare viitoare.

Cuvinte cheie: comerț, export, import, întreprinderi.

Introducere

Comerțul a fost întotdeauna o parte importantă a societății umane, încă din cele mai vechi timpuri. Încă din timpurile străvechi comerțul era pârghia ce unea diverse orașe și țări ale lumii. În trecut, comerțul a fost efectuat în principal prin intermediul schimbului direct de bunuri și servicii, iar odată cu apariția monedei, comerțul s-a dezvoltat și a devenit mult mai complex[1]. Astăzi, comerțul este una dintre cele mai importante activități economice din lume și este responsabil pentru schimbul de miliarde de dolari în fiecare zi. Acesta se efectuează atât între companii, cât și între consumatori și companii, existând o varietate de forme de comerț, inclusiv comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata.

În ceea ce privește structura sectorului de comerț din Republica Moldova, acesta este format dintr-un număr mare de întreprinderi mici și mijlocii, cu majoritatea afacerilor concentrându-se în sectorul comerțului cu amănuntul.

În ceea ce privește evoluția sectorului de comerț din Republica Moldova, acesta a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani. Acest lucru a fost determinat în mare parte de creșterea cererii interne, dar și de creșterea exporturilor către alte țări din regiune.

Per general, comerțul are o serie de puncte forte, inclusiv creșterea economică, inovația și dezvoltarea tehnologică. De asemenea, permite accesul la produse și servicii care altfel ar fi greu sau imposibil de obținut. Totuși, rămâne a fi un aspect important și concurența, deoarece sectorul de comerț din Republica Moldova este foarte competitiv, cu un număr mare de magazine și companii care oferă produse și servicii similare. Această concurență poate fi benefică pentru consumatori, deoarece îi determină pe comercianți să ofere produse și servicii de calitate superioară și la prețuri mai bune.

În general, comerțul este esențial pentru prosperitatea societății și va continua să joace un rol important în economia globală în viitor. De aceea este important de luat în calcul toate oportunitățile semnificative pentru dezvoltarea sectorului de comerț, inclusiv prin creșterea exporturilor și îmbunătățirea infrastructurii logistice și digitale.

Analiza întreprinderilor ce practica comerțul

Analiza întreprinderilor care practică comerțul poate fi realizată prin mai multe criterii, precum mărimea întreprinderii (tabelul 1), sectorul de activitate, zona geografică, tipul de produse comercializate, tipul de clientela, canalele de distribuție utilizate și altele.

Tabelul 1.

Dinamica numărului de întreprinderi ce practica comerțul

Tipul de activitate	Total		Mari		IMM		Mijlocii		Mici		Micro	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	20860	21151	264	398	20596	20753	333	389	1780	1894	18483	18470

Sursa: elaborat de autor în baza [2].

Din tabelul dat, se pot analiza întreprinderile care practica comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, având în vedere mărimea acestora. Se poate observa că numărul total de întreprinderi ce funcționează în acest tip de activitate a crescut în perioada 2017-2021 de la 20860 la 21151 de întreprinderi în 2021. De asemenea, se poate observa o creștere semnificativă a numărului de întreprinderi mari, de la 264 în 2017 la 398 în 2021. Acest lucru poate indica o concentrare a puterii economice în sectorul de comerț, cu mari întreprinderi care au capacitatea de a oferi servicii și produse la scară largă [4]. Numărul de întreprinderi mijlocii a rămas relativ constant, ceea ce poate indica o stabilitate a acestor întreprinderi în sectorul de comerț. În același timp, numărul de întreprinderi mici a crescut semnificativ, ceea ce poate fi un semn al creșterii antreprenoriatului și a interesului pentru activitatea de comerț. În general, se poate concluziona că sectorul de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor este unul dinamic, care cunoaște schimbări semnificative în funcție de mărimea întreprinderii și de alte criterii relevante.

Cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul pe grupe de mărfuri

Cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul este o măsură a valorii totale a vânzărilor unei companii din acest sector pe o anumită perioadă de timp. Această cifră include toate veniturile obținute prin vânzarea produselor sau serviciilor către clienți [3].

Analiza cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul per general poate oferi o serie de informații utile despre performanța unei companii, inclusiv:

- Tendințele de creștere sau de scădere a vânzărilor:
- Performanța relativă față de concurenții din industrie
- Rentabilitatea:
- Schimbarea mixului de produse sau servicii:

Astfel, în scopul analizei cât mai eficiente a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul, se va studia tab. 2 unde informația este structurată pe grupe de mărfuri.

Per general, cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul a crescut de la 41,06 miliarde lei în 2018 la 58,59 miliarde lei în 2020, reprezentând o creștere de 42,7%. Structura pe categorii de produse alimentare și nealimentare a fluctuat ușor în această perioadă, dar ambele categorii au înregistrat creșteri ale cifrei de afaceri. Produsele alimentare reprezintă 36,3% din cifra de afaceri în 2020, în creștere față de 34,3% în 2018. Cele mai importante subcategorii în ceea ce privește cifra de afaceri sunt comerțul cu amănuntul a fructelor, legumelor, cărnii, peștelui, produselor de brutărie și lactate, ouălor, care a înregistrat o creștere de la 6,96 miliarde lei în 2018 la 10,6 miliarde lei în 2020, și comerțul cu amănuntul a produselor alimentare, băuturilor și tutunului, care a înregistrat o creștere de la 7.15 miliarde lei în 2018 la 9,77 miliarde lei în 2020.

Tabelul 2.

Cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul pe grupe de marfuri

Tipul de activitate	2018		2019		2020	
	Miliarde lei	Struct, %	Miliarde lei	Struct, %	Miliarde lei	Struct, %
Total	41,06	100,0	55,24	100,0	58,59	100,0
Produse alimentare	14,11	34,3	19,07	34,5	21,27	36,3
Comerțul cu amănuntul a fructelor, legumelor, cărnii, peștelui, produselor de brutărie și lactate, ouălor	6,96	16,9	9,32	16,9	10,6	18,1
Comerțul cu amănuntul a produselor alimentare, băuturilor și tutunului	7,15	17,4	9,75	17,6	10,67	18,2
Produse nealimentare	26,9	65,7	36,17	65,5	37,32	63,7
Comerțul cu amănuntul a produselor de îmbrăcăminte, a produselor farmaceutice și medicale, a articolelor de toaleta, a florilor, plantelor, animalelor de companie și a hranei pentru acestea	7,5	18,3	9,37	17,0	9,77	16,7
Comerțul cu amănuntul a carburanților pentru motoare cu ardere internă și a altor bunuri noi n. c. a.	9,81	23,9	13,42	24,3	11,32	19,3
..Alte produse nealimentare	9,64	23,5	13,38	24,2	16,23	27,7

Sursa: realizat de autor în baza [2].

Produsele nealimentare reprezintă 63,7% din cifra de afaceri în 2020, în scădere față de 65,7% în 2018. Cele mai importante subcategorii în ceea ce privește cifra de afaceri sunt comerțul cu amănuntul a carburanților pentru motoare cu ardere internă și a altor bunuri noi n.c.a., și comerțul cu amănuntul a produselor de îmbrăcăminte, a produselor farmaceutice și medicale, a articolelor de toaleta, a florilor, plantelor, animalelor de companie și a hranei pentru acestea care a înregistrat o scădere 18,3 miliarde lei în 2018 la 16,7 miliarde lei în 2020.

Evoluția importului în Republica Moldova

Importul în Republica Moldova se referă la totalitatea bunurilor și serviciilor care sunt aduse în țară din alte țări. Acesta este un indicator important pentru economia țării, deoarece poate arăta nivelul de consum și de investiții străine în Republica Moldova [2].

Conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, importul în Republica Moldova a crescut semnificativ în ultimii ani (figura 1).

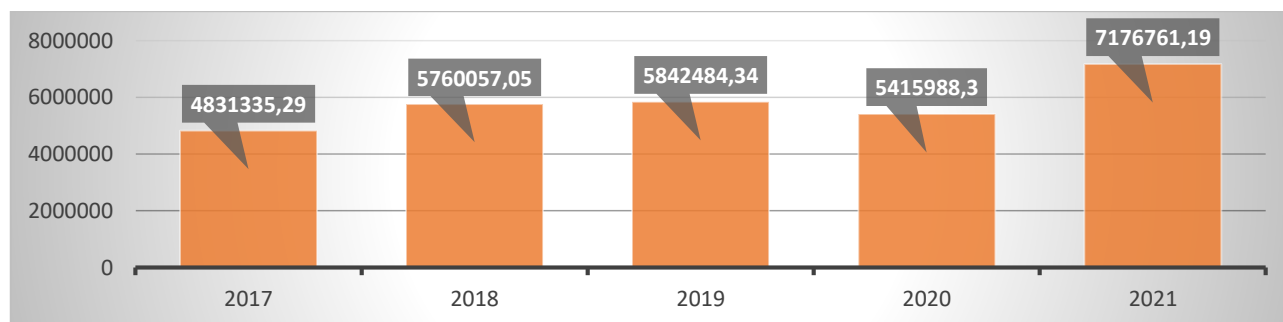

Figura 1. Evoluția importului în Republica Moldova, mii dolari SUA

Sursa: realizată de autor în baza [2].

În 2021, valoarea importurilor a fost de aproximativ 7.17 miliarde de dolari SUA, în creștere față de valoarea importurilor din 2017, care a fost de aproximativ 4.83 miliarde de dolari SUA.

Cele mai importante produse importate în Republica Moldova sunt: combustibilii, produsele petroliere, echipamentele și mașinile industriale, echipamentele de transport, produsele alimentare, produsele chimice, produsele farmaceutice și echipamentele electronice.

În fig. 2 sunt reprezentate principalele țări de proveniență ale importurilor în Republica Moldova în 2021. Astfel, printre ele se numără: Federația Rusă, România, Ucraina, Germania, Italia, China și Turcia.

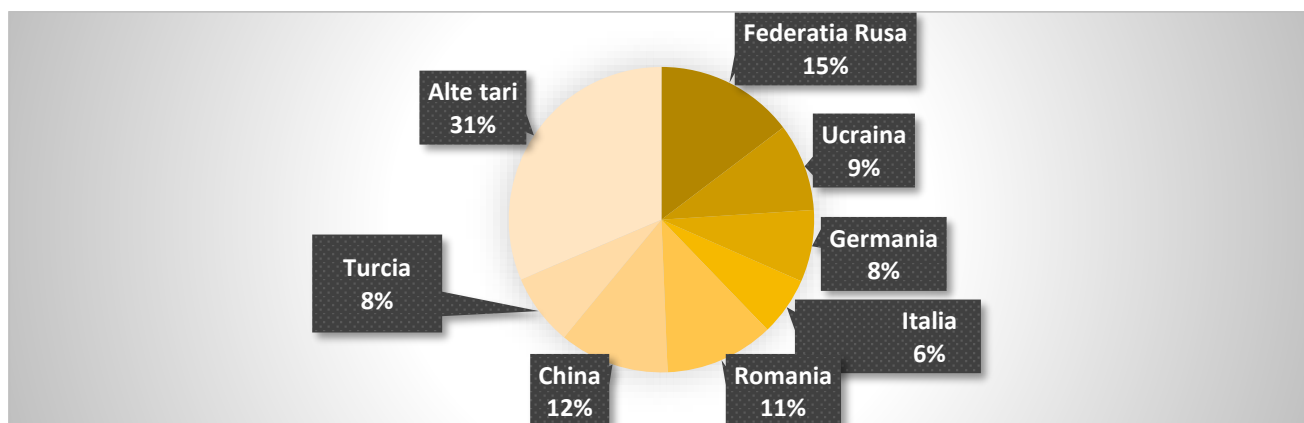

Figura 2. Top țări de proveniență ale importurilor în Republica Moldova în 2021

Sursa: realizată de autor în baza [2].

Evoluția exportului în Republica Moldova

Republica Moldova este o țară cu o economie în mare parte bazată pe agricultură și industria alimentară, dar și pe sectorul de servicii. Exporturile din Republica Moldova sunt compuse în principal din produse agricole, dar și din produse manufacturiere. Printre cele mai importante produse exportate din Republica Moldova se numără: cerealele, vinurile, fructele și legumele, textilele.

În ultimii ani, Republica Moldova a înregistrat o evoluție semnificativă a exporturilor sale. Conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, prezentate în fig. 3, exporturile din Moldova au crescut în mod constant în ultimii ani, de la 2.42 miliarde de dolari SUA în 2017 la 3.14 miliarde de dolari SUA în 2021.

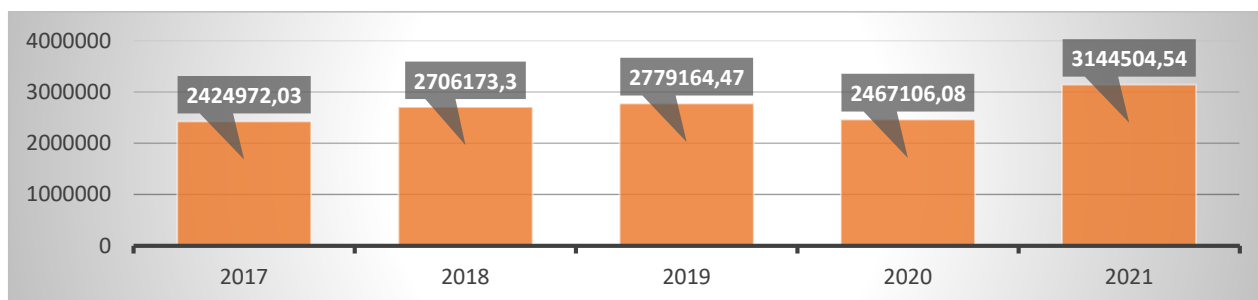

Figura 3. Evoluția importului în Republica Moldova, mii dolari SUA

Sursa: realizat de autor în baza [2].

În fig. 4 sunt reprezentați principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în 2021. Astfel, România reprezintă principala țară cu care Republica Moldova are legături comerciale și de parteneriat, fiind urmată de Turcia, Federația Rusă, Germania, Italia și Polonia.

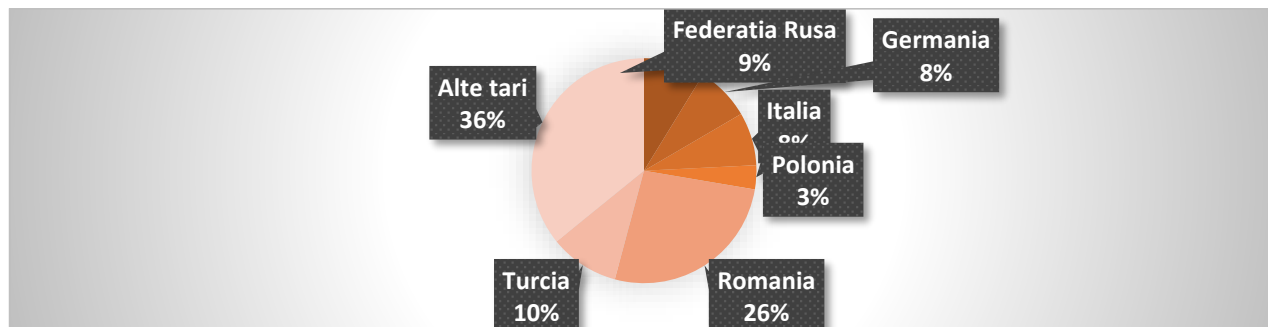

Figura 4. Export pe țări al Republicii Moldova în 2021

Sursa: realizat de autor în baza [2]

Concluzii

În zilele noastre, comerțul joacă un rol important în dezvoltarea economică a întregii republici. În primul rând comerțul este ramura care asigură populația cu mărfuri și servicii, dar nu putem să trecem peste atribuția ce îi revine comerțului în completarea bugetului republican, care asigură stabilitatea financiară a unui stat, creează condiții de dezvoltare a compartimentelor sociale: sănătate, asistență socială, învățământ, cultură și sport etc.

Cu toate acestea, sectorul de comerț din Republica Moldova se confruntă și cu provocări semnificative. Unul dintre acestea este dependența de importuri, care poate duce la vulnerabilitatea sectorului la fluctuațiile prețurilor și valutelor. De asemenea, există îngrijorări cu privire la evaziunea fiscală și la calitatea produselor, care pot afecta încrederea consumatorilor și pot afecta viabilitatea afacerilor.

Referințe

1. Consiliul Municipal Chișinău „Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiul Chișinău pentru anii 2015-2022. Disponibil: comert.chisinau.md/public/files/publicatii/
2. Banca de date in domeniul economiei și mediului de afaceri [accesat pe 07.03.2023]
3. Generalități despre cifra de afaceri [accesat pe 07.03.2023]. Disponibil: wikipedia.org.
4. STRATILA, A., TURCAN, R. Osobennosti dinamiki predpriyatii Respubliki Moldova po klassam razmernosti. In: Revistă metodico-științifică trimestrială “Administrarea Publică”. Iulie - septembrie 2021, Nr. 3 (111), Chișinău, pp.68-77. ISSN 1813-8489. Disponibil: aap.gov.md/files/publicatii/revista/articole/111/7.pdf